

Kulttuuriperintö oppimisen alustana

XVI Valtakunnallinen museologian seminaari

*Heljä Järnefelt
Jyväskylä 12.4 2012*

www.kulttuuriperintokasvatus.fi

Suomen Kulttuuriperintökasvatuksen seura

Seura on vuonna 2006 perustettu avoin kansalaisjärjestö, joka tukee ja kehittää kulttuuriperinnön opettamista ja vaalimista.

Seura toimii yhteistyössä oppilaitosten, museoiden, kuntien, eri viranomaisten sekä muiden kulttuuritoimijoiden ja kansalaisjärjestöjen kanssa.

Seura on uskonnollisesti ja poliittisesti sitoutumaton yhdistys.

Suomen Kulttuuriperintökasvatuksen seura
www.kulttuuriperintokasvatus.fi

12.4.2012 | sivu 2

Toiminta-ajatus

Seura vaalii ja välittää eteenpäin kulttuuriperintöä ja sen arvostusta tukemalla ja kehittämällä kulttuuriperintökasvatusta sekä tekemällä näkyväksi kulttuuriperintökasvatuksen yhteiskunnallisen merkityksen.

Kulttuuriperintökasvatuksen avulla edistetään yksilön kulttuuriperintöä koskevien oikeuksien toteutumista sekä yhteisen kulttuuriperinnön vaalimista.

Suomen Kulttuuriperintökasvatuksen seura

www.kulttuuriperintokasvatus.fi

12.4.2012 | sivu 3

Toimintatavat

KEHITTÄÄ

Temaattinen ja pedagoginen yhteistyö asiantuntijuuden vahvistamiseksi sekä kulttuuriperintökasvatuksen pedagogiikan kehittäminen.

VÄLITTÄÄ

Verkostoituminen ja viestintä: kulttuuriperintöalan ja kasvatuksen alan asiantuntijoiden välisen verkoston koonti ja ylläpitäminen sekä kulttuuriperintötietouden levittäminen.

VAIKUTTAA

Yhteiskunnallisen vuorovaikuttamisen avulla lisätään kulttuuriperintökasvatuksen yhteiskunnallista näkyvyyttä ja merkitystä.

Tavoitteet

Jokainen ymmärtää yhteisen kulttuuriperinnön oikeudekseen ja kokee olevansa osa kulttuuriperinnön jatkumoa.

Jokainen osaa toimia kulttuuriperintöä arvioiden ja arvostaen.

Kulttuuriperintökasvatuksen merkitys yhteiskunnalle sekä yksilön hyvinvoinnille on näkyvä.

Suomi on yhteiskunta, jossa kulttuuriset oikeudet on turvattu ja jossa kulttuurien moninaisuus on voimavara.

Suomen Kulttuuriperintökasvatuksen seura

www.kulttuuriperintokasvatus.fi

12.4.2012 | sivu 5

Kulttuuriperintökasvatus

Keskeisiä valmiuksia ovat

- kulttuuriperintöön liittyvät tiedot ja taidot
- arvot ja asenteet
- kyky toimia tilanteen edellyttämällä tavalla

Kulttuuriperintöosaaminen antavaa aineksia kulttuuri-identiteetin rakentamiselle

Eheä kulttuuri-identiteetti tarkoittaa myös osallisuuden tunnetta yhteiskunnassa

Suomen Kulttuuriperintökasvatuksen seura

www.kulttuuriperintokasvatus.fi

12.4.2012 | sivu 6

Koulujen kulttuuriyhteistyö

Perustuu koulutusta koskeviin määräyksiin

- Kansalliset opetussuunnitelman perusteet ja tutkintojen perusteet
- Koulutuksen järjestäjän opetussuunnitelmat
- Koulujen työ- ja vuosisuunnitelmat
- Opettajien oppikokonaisuudet ja tuntisuunnitelmat

Suomen Kulttuuriperintökasvatuksen seura

www.kulttuuriperintokasvatus.fi

12.4.2012 | sivu 7

Aihekokonaisuudet

Yleissivistävän koulutuksen periaatteita, jotka ylittävät oppiainerajoja ja eheyttävät opetusta

Perusopetuksen aihekokonaisuus

Kulttuuri-identiteetti ja kansainvälisyys

- Kehottaa muuan muassa kulttuuriperintöopetukseen
- Tavoitteena on, että oppilas oppii ymmärtämään oman kulttuurinsa juuria ja monimuotoisuutta sekä näkemään oman sukupolvensa aikaisempien sukupolvien elämäntavan jatkajana ja kehittäjänä

Suomen Kulttuuriperintökasvatuksen seura

www.kulttuuriperintokasvatus.fi

12.4.2012 | sivu 8

Yhteistyön periaatteita

Kulttuuriperintökasvatus perustuu sekä opettajan vahvaan henkilökohtaiseen osaamiseen että kollektiiviseen asiantuntijuuteen

- Tiedepohjaisesta toimintaa, jota pidetään perustana laajan kulttuurisen näkemyksen kehittymiselle
- Keskeistä on ryhmätyöskentely

Kokeellinen tutkimustapa

- Aineellisen perinnön avulla ihmisten tapoja ja arvoja pystytään konkretisoimaan
- Aidossa ympäristössä, aitojen esineiden avulla voidaan kehittää oppijan kulttuuriperinnön lukutaitoa
- Tärkeää on tehtävän asettelu ja kysymysten tekeminen itselle ja toisille
- Prosessin tulee sekä tukea että haastaa lapsen ja nuoren omaa ajattelua.

Yhteisöllinen oppimiskulttuuri

- Yhteistoimintaa ja vuorovaikutusta
- Ei korosteta muistin varaan rakentuvaa tiedon omaksumista
- Ajattelun taitojen harjoittaminen, kyky arvioida ja tehdä tulkintoja
- Jokainen oppija tuo oppimiseen mukanaan omat kokemuksensa
- Kokemukset voidaan ”jakaa” muiden kanssa

Suomen Kulttuuriperintökasvatuksen seura

www.kulttuuriperintokasvatus.fi

12.4.2012 | sivu 11

Museoyhteistyö

- Kasvatusvastuun jakaminen useamman tahon kesken tuo merkittäviä voimavaroja opetustyöhön
- Museot voivat esitellä monipuolisesti kulttuuriperintöä
- Kouluille museot tarjoavat erinomaisen oppimisympäristön
- Valmista tulkintaa tulisi välttää
- Aikuisen aitous ja sitoutuminen ovat tärkeintä

Suomen Kulttuuriperintökasvatuksen seura

www.kulttuuriperintokasvatus.fi

12.4.2012 | sivu 12

Paikallismuseot

- Paikallisen historian tuntemus on edellytys nykyhetken arviointiin ja tulevaisuuden suunnitteluun
- Se antaa vertailukohtaa lokaalin ja globaalin elämän kohtaamiselle
- Oman kulttuuriperinnön tuntemus toimii alustana, jolle omaa maailmankuvaansa voi rakentaa

Opintokäynnin toimintaperiaatteet

- Opettaja tuntee opetussuunnitelman
- Opettaja tietää opetukseen liittyvät kysymykset, tehtävät ja aikataulut
- Paikallismuseosta löytyy ratkaisuja eri ilmiöihin
- Museoiden kulttuuriperintö esittää ratkaisujen toimintaperiaatteita, havainnollistaa kehitystä ja jatkuvuutta
- Museohenkilökunnan ja opettajan on syytä keskustella etukäteen mitä ilmiötä on juuri tällä käynnillä tarkoitus selvittää

Paikallismuseoiden opetusmenetelmiä

- Museossa oppaalla on työskentelytapana pääasiassa tarinallinen lähestyminen
- Työpajatyöskentelyssä itse tekemällä oppilas tai opiskelija saa tuntumaa sekä ongelman ratkaisuun että työvälineiden käyttöön

Lopuksi

Yksi paikallismuseon tärkeä tehtävä on tarjota mahdollisuus arvokeskusteluun

- Mitä pitää säilyttää ja miksi
- Onko tärkeää omistaa

Lähteet

Ammatillisen koulutuksen perustutkintojen perusteet 2009-2010,
Opetushallitus, Helsinki

Kallio K, 2004, (toim.) Museo oppimisympäristönä, Suomen museoliiton
julkaisuja 54, Suomen museoliitto ja Suomen Tammi, Helsinki

Kulttuuria perinnöksi, Suomen Tammi – projektista verkostoksi, raportti,
2005, Museovirasto, Opetushallitus, ympäristöministeriö, Helsinki

Loukola M-L, 2004, (toim.) Aihekokonaisuudet perusopetuksen
opetussuunnitelmissa, Opetushallitus, Helsinki

Perusopetuksen opetussuunnitelman perusteet, 2004, Opetushallitus,
Helsinki

Suomen Tammi, raportti verkoston toiminnasta 2005-2008,
Museovirasto, Opetushallitus, ympäristöministeriö, Helsinki

Venäläinen P, 2008 (toim.) Kulttuuriperintö ja oppiminen, Suomen
museoliiton julkaisuja 58, Suomen museoliitto ja Suomen Tammi,
Helsinki

Suomen Kulttuuriperintökasvatuksen seura

www.kulttuuriperintokasvatus.fi

12.4.2012 | sivu 17

KIITOS!

Suomen Kulttuuriperintökasvatuksen seura
info@kulttuuriperintokasvatus.fi
www.kulttuuriperintokasvatus.fi

